

SPAȚII ȘI IMAGINAȚIE

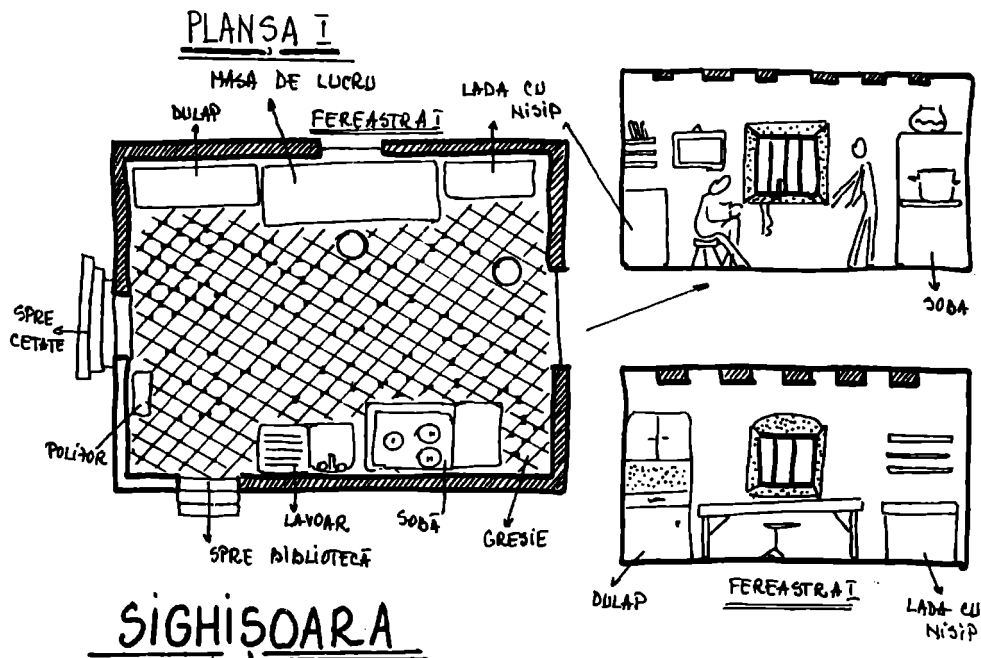
Simona Găgescu
Restaurator ceramică porțelan sticlă

În lucrarea de față vă voi reține atenția asupra organizării unor spații ca ateliere de restaurare ceramică-sticlă, din țara noastră și din străinătate, ateliere în care am avut ocazia să lucrez. Mă refer aici la imaginație ca instrument practic și operant de lucru.

Fie că aceste ateliere-laboratoare sunt amenajate în clădiri modeste, fie în clădiri de patrimoniu, prestigioase, adaptarea la necesitățile funcționale a presupus eforturi de imaginație în vederea utilizării maxime a surselor de lumină naturală și a folosirii optime a surselor de apă și căldură.

Chiar dacă spațiile luate în discuție sunt concepute pentru un restaurator, trei sau opt, în fiecare dintre ele se regăsește o atmosferă caracteristică: muzica favorită, zgomotul instrumentelor de lucru, obiecte în diferite stadii de restaurare.

Primul caz avut în vedere este atelierul de restaurare ceramică arheologică al Muzeului de Istorie Sighișoara. Acest romantic oraș medieval, situat în centrul țării, are „organele vitale” concentrate între zidurile unei cetăți aflate pe un promontoriu împădurit. Inima orașului bate în Turnul cu ceas, clădire ce adăpostește Muzeul de Istorie. Într-o încăpere adosată acestui turn a fost amenajat atelierul de restaurare (planșa I). Încăperea

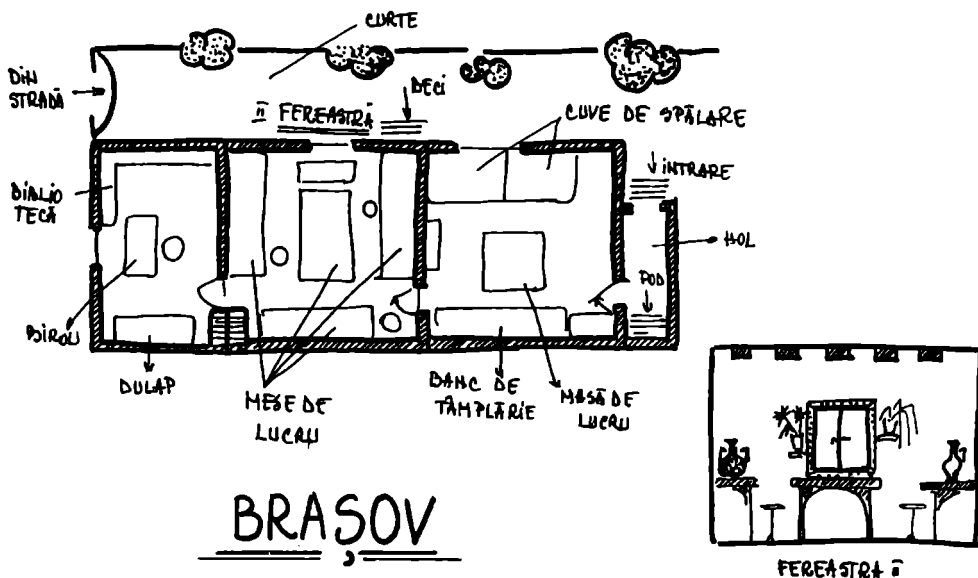

are o suprafață de 16 m² – două uși (una spre biblioteca documentară, alta spre un gang pietruit) și două ferestre situate pe câte o latură. ferestrele mici, săpate în ziduri groase, prevăzute cu gratii, nu oferă o lumină generoasă. Tavanul jos, cu grinzi de lemn, pardoseala

de gresie și soba de teracotă (cu plită) oferă o atmosferă caldă. În fața uneia dintre ferestre, o masă de lucru (o placă de marmură), în fața celeilalte ferestre, un scaun țărănesc cu trei picioare, pervazul ferestrei, pentru instrumente: un bun loc de muncă. Cu toate improvizările, acest atelier oferă o atmosferă de lucru foarte bună, din motive mai mult subiective.

O sută de kilometri mai la sud, la Brașov, important oraș de munte, cu o componentă medievală, atelierul de restaurare ceramică (aprox. 40 m²) al Muzeului de Istorie este găzduit într-o casă țărănească, legată de Bastionul Țesătorilor, complex arhitectural medieval (planșa II).

PLANSA II

Casa-atelier, tip vagon, are 3 încăperi. Intrarea se face printr-un mic vestibul, din care se poate urca în pod. Prima încăpere este prevăzută cu un mare bazin de spălare, instrumente pentru apă distilată, un banc de lucru de tâmplărie, un aragaz, o masă centrală de lucru. Încăperea următoare are o masă centrală de sortare și mese de lucru dispuse de-a lungul pereților. O încăpere mică, spre stradă, funcționează ca birou-bibliotecă. Atelierul are 3 ferestre: una pentru fiecare încăpere, tavanul cu grinzi, pardoseala cu linoleum. În acest spațiu se pot lucra obiecte de ceramică, metal și se execută diverse servicii pentru muzeu – de exemplu, butaforie. Atmosfera este a unui atelier meșteșugăresc dintr-un oraș de munte.

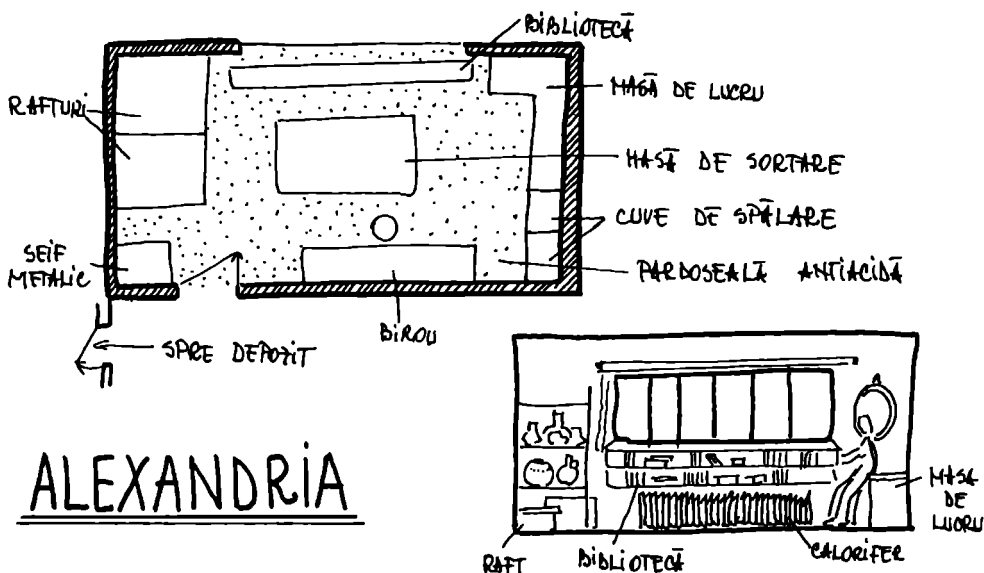
Spre Dunăre, la sud, într-un oraș din Câmpia Bărăganului, Alexandria, Muzeul de istorie dispune de o clădire nouă (o fostă școală-atelier) – spațiu generos, cu parter și două etaje-hală aproape necompartimentate. Parterul este amenajat de curând în ateliere de restaurare, depozit și birouri (planșa III). Atelierul de restaurare ceramică al acestui muzeu (35 m² aprox.) este învecinat cu depozitul de ceramică și dispune de o încăpere

luminoasă, cu o fereastră situată mai sus, dar largă, cu rafturi solide, masă de sortare, cuve faianțate de spălare, pardoseală anti-acidă. Acest atelier laborator are deja o dotare bună și o bună perspectivă, de asemenea. Până și la masa de lucru a acestui restaurator se simte atmosfera luminoasă a orașului din plină câmpie.

Mă voi referi, în continuare, la câteva ateliere din Capitală.

Muzeul Național de Istorie, găzduit în impunătorul fost-Palat al Poștelor, monument de arhitectură, are laboratorul de restaurare ceramică arheologică în demisolul clădirii. Dispune de două încăperi foarte mari ($2 \times 50 \text{ m}^2$), învecinate cu birourile arheologilor și cu un depozit de carantină. Iluminarea acestor încăperi înalte se face cu

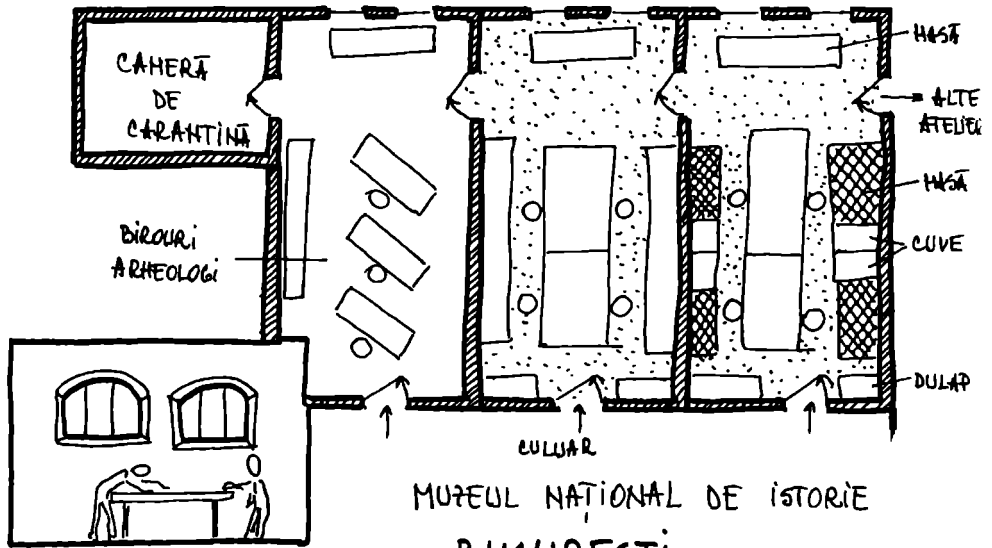
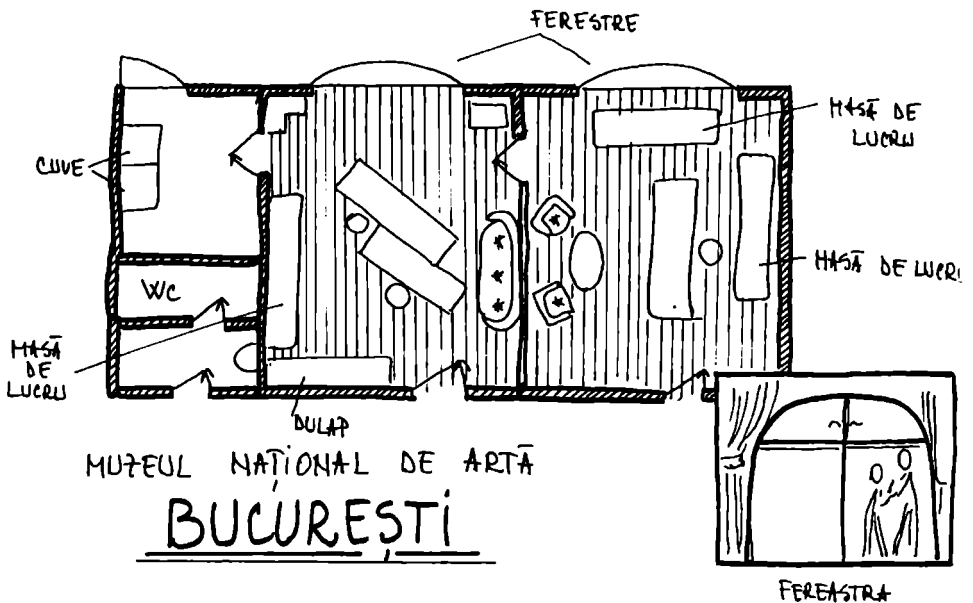
PLANȘA III

ALEXANDRIA

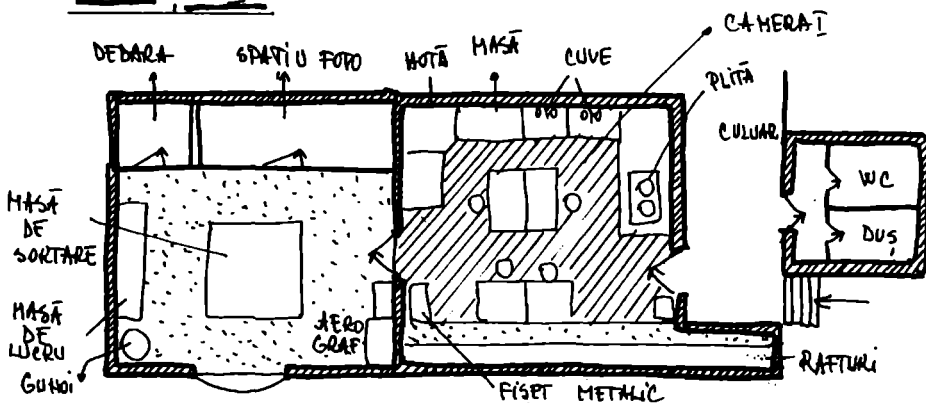
ferestre situate foarte sus. Ambele spații sunt amenajate cu câte o masă centrală și mese de lucru dispuse de-a lungul pereților, cuve faianțate de spălare, după cum reiese din planșa IV. Aceste ateliere, generoase ca spațiu, sunt reci datorită pardoselii de ciment și a faptului că jumătate din înălțimea pereților este sub nivelul de călcare. Pot însă găzdui până la 8 restauratori și se bucură de vecinătatea laboratoarelor de investigații și de restaurare metal.

Un alt Muzeu Național este cel de Artă, găzduit în fostul Palat Regal, prestigioasă clădire din inima Capitalei. Atelierul de restaurare ceramică decorativă este situat la etajul 2 al aripii „personal” (planșa V). Dispune de 2 elegante încăperi ($2 \times 20 \text{ m}^2$) ce comunică între ele și cu un spațiu pentru spălări. Fiecare încăpere are un perete-fereastră, ce oferă o lumină naturală foarte bună, aproape toată ziua, fapt benefic pentru integrările cromatice la ceramica decorativă.

PLANSA IVPLANSA V

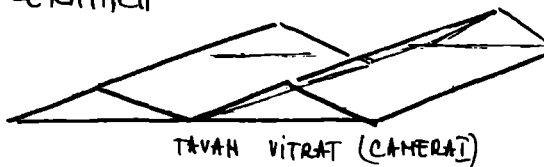
Am lucrat într-un singur atelier cu o iluminare mai bună: atelierul Muzeului Național al Ceramicii de la Sèvres (lângă Paris) (planșa VI). Acest atelier (2 × 30 m²) este amenajat la ultimul etaj al muzeului pe care-l deservește. Are o încăpere mare compartimentată în două zone, una dintre ele având tavanul de sticlă. Acest spațiu are pardoseala de gresie și mochetă, judicios alternate. Deși cerul orașului este de cele mai multe ori gri, atelierul e luminos.

PLANȘA VI

MUZEUL NAȚIONAL AL CERAMICII

SÈVRES

Ultimul atelier pe care-l voi supune atenției Dvs. este cel al Muzeului Municipiului București. Patrimoniul variat al Muzeului – arheologie, artă decorativă – oferă o paletă de obiecte de la cahle medievale și sticlă romană până la faianță din evul mediu târziu și ceramică decorativă.

Atelierele de restaurare ceramică – sticlă și metal sunt organizate la etajul II al Casei memoriale a marelui actor Constantin Nottara (planșa VII).

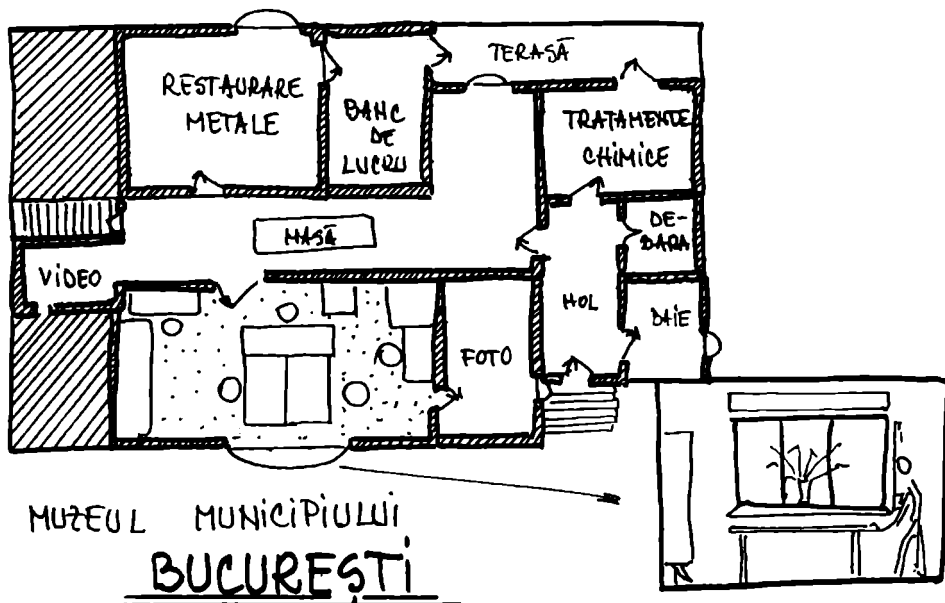
Apartamentul preexistent a fost transformat astfel:

- o încăpere (fostă birou) pentru ceramică – 5 locuri de muncă și un atelier foto amenajat într-o fostă baie;
- o încăpere (fostă dormitor) pentru metal (2 locuri de muncă), cu o masă pentru banc de lucru;
- o încăpere (fostă bucătărie) pentru tratamente chimice;
- încăperea centrală (fostă sufragerie-salon) într-o încăpere comună, cu masă de sortare și un spațiu video.

La demisolul clădirii funcționează un laborator de investigații.

Obiectele beneficiază de investigații, fotografii, filmări, de tratamente chimice și integrări cromatice, de tot ce au nevoie.

Atmosfera familială din atelier suplinește dotările încă imperfecte.

PLANSA VII

Muzeul Municipiului București dispune și de alte ateliere de restaurare:

- grafică, carte, icoane – amenajate la etajul casei unui colecționar (monument istoric);
- pictură, textile – amenajate în dependențele Muzeului marelui pictor Theodor Aman.

A existat o încercare de centralizare a acestor ateliere într-un spațiu nou, special construit din temelii.

Acest proiect, comandat de muzeu, există și el sintetizează eforturi de depășire a obișnuitului „așa am apucat” sau „așa exista deja”, sau „așa am văzut și la alții”. Punerea sa în practică ridică, probleme financiare, de amplasament, dar și probleme născute din „factorul uman”. Portretul-robot al atelierului de restaurare ceramică ideal ne-a preocupat atunci când s-a alcătuit tema proiectului.

SUMMARY

Spaces and Imagination

By the present paper I shall call your attention to some spaces organized as restoration workshops for glassware and ceramics.

I shall refer to some workshops in Romania and abroad, where I had a chance to work. I shall deal with imagination as a practical and operative instrument.

Be these laboratory-workshops organized in modest buildings or in famous patrimony edifices, their adjustment to functional needs has implied a stretch of imagination, in order to make the most of natural illumination, water and heat sources.